

Квітка Я.М., професор кафедри
адміністративної діяльності органів
внутрішніх справ Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ З ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ДІТЕЙ

Одним із пріоритетних завдань органів державної влади щодо забезпечення розвитку економіки, відкритого суспільства, інтеграції України до світової спільноти є вдосконалення роботи з основних напрямів реалізації державної молодіжної політики, забезпечення повноцінної роботи з дітьми.

Проблеми профілактики правопорушень серед дітей вже давно привертають увагу науковців різних галузей права. Корекція девіантної поведінки завжди була однією з найважливіших у

педагогіці, психології, кримінології, але сьогодні, вона носить масовий характер та потребує особливої уваги.

Робота центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування із запобігання дитячій безпритульності та бездоглядності є такою, що не відповідає реальним потребам суспільства. Її вирішення вимагає відновлення традицій виховання дітей усіма зацікавленими інститутами держави в тому числі і органами внутрішніх справ (далі ОВС).

Вважаємо, що основними причинами виникнення проблеми є:

- недосконалість нормативно-правового, організаційного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення профілактики правопорушень серед дітей;

- неналежний рівень комплексних запобіжних заходів, спрямованих на усунення причин та умов вчинення правопорушень, профілактичної роботи з неповнолітніми, схильними до їх вчинення;

- низький рівень правової культури населення, роз'яснювальної роботи з формування відповідального ставлення громадян до питань дотримання законності, особистої участі в охороні громадського порядку, профілактики правопорушень та боротьби із злочинністю дітей;

- відсутність дієвого механізму участі громадськості у забезпеченні правопорядку в державі;

- недостатня увага органів державної влади до питань організації дозвілля молоді, її зайнятості та відпочинку;

- недосконалість механізму взаємодії правоохоронних органів з місцевими органами влади, представниками соціальних служб з питань розроблення конкретних заходів профілактики злочинності неповнолітніх.

Одним з найбільш ефективних методів профілактичної роботи серед дітей є забезпечення їх організованими формами дозвілля як у позаурочний час, так і під час шкільних канікул, проведення профілактично-профорієнтаційних заходів, пов'язаних з відвідуванням ОВС, організація спортивних змагань та масових акцій для дітей та підлітків.

Для успішного вирішення профілактичних завдань потрібно передусім встановити, що і де було упущене в керуванні процесом розвитку особистості, які інститути соціалізації спрацювали не в повну силу, у чому це конкретно виразилося. Щоб відповісти на це, потрібно глибоко й всебічно проаналізувати інформацію про умови життя конкретної особи в минулому і в сьогоденні, вивчити її становище (соціальне) в колективі за місцем навчання, роботи та в інших мікросередовищах, а також, що надто важливо, індивідуально-психологічні особливості її особистості. Остання вимога, на жаль, у практичній діяльності суб'єктів профілактики часто ігнорується. Це пов'язано із загальним недоліком підходу до людей як до деяких абстрактних, рівних один одному об'єктів виховання. Тут проявляється неуважність чи небажання враховувати закони психології і педагогіки, які вимагають індивідуалізації виховного підходу, що особливо важливо в роботі з дітьми. Відсутність у нормативних актах, які регламентують діяльність міліції, прямого закріплення виховної роботи як функції і завдань міліції, не означає відмовлення від використання методів педагогічного, виховного впливу на неповнолітніх, оскільки ця робота є «фундаментом» успішної індивідуальної профілактики.

Таким чином, для ефективної профілактики потрібно усунення як умов, що утворюють конкретні життєві ситуації, так і виявлення обставин, що негативно впливають на моральне формування особистості.

Для того, щоб бути ефективною, профілактика повинна проводитися з урахуванням соціально-демографічних, статеві-вікових, морально-психологічних та інших особливостей підлітків.

Також проблемою на наш погляд є те, що профілактична діяльність так чи інакше здійснюється всіма працівниками ОВС, але найбільшою мірою вона виконується працівниками служби дільничних інспекторів міліції, а стосовно дітей — працівниками кримінальної міліції у справах дітей.

З огляду на вищевикладене, можна виділити наступні етапи діяльності міліції по попередженню правопорушень неповнолітніх:

- виявлення й організація комплексного впливу на негативні умови формування особистості;
- безпосередня профілактична робота з дітьми;
- виявлення й усунення деліктогенних ситуацій.

Дослідження особливостей використання методів державного управління в адміністративній діяльності міліції по попередженню правопорушень серед дітей дозволяє зробити висновок про те, що на відміну від профілактики злочинів, коли попереджувальна робота, яка починається після вчинення підлітком адміністративного проступку, вважається ранньою профілактикою, попередження адміністративних правопорушень неповнолітніх завжди повинне починатися з виявлення умов і обставин, що сприяють їх здійсненню.

Аналіз правових засад діяльності ОВС у сфері профілактики правопорушень серед дітей свідчить про те, що правове регулювання зазначеної діяльності ще не в повній мірі відповідає сучасним потребам. Негативно позначається на стані правового регулювання зазначеної діяльності неузгодженість положень різних нормативно-правових актів; відсутність їх систематизації; не упорядкованість механізму взаємодії ОВС з іншими суб'єктами профілактики правопорушень серед дітей тощо.